

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	December 2019
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	HF
Fag og niveau	Kultur- og samfundsfaggruppen: Historie B / Religion C / Samfundsfag C
Lærer(e)	Martin Petersen, Bjørn-Frederik Scholz, Marlene Jørgensen, Søren Christian Sørensen, Karen Mejer Overby
Hold	2s

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Særfaglige forløb	
Titel 1.a	Ideologier og partier (samfundsfag)
Titel 1.b	Styreformer (samfundsfag)
Titel 2.a	Brillekursus - introduktion til religion i KS (religion)
Titel 2.b	Jødedom (religion)
Titel 2.c	Etik i serien SKAM (religion)
Titel 3.a	Styreformer (inklusive intro til historisk metode) (historie)
Titel 3.b	Ideologernes Kamp (historie)
Flerfaglige forløb	
Titel 4	Indvandring, integration og medborgerskab
Titel 5	Velfærdsstaten

Titel 1.a	Særfagligt forløb: Ideologier og partier
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">- Brøndum Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 2. udgave 2012, s. 105-118- Brøndum Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 3. udgave 2017, s. 129-132 & 142-158 <p>Supplerende materialer:</p> <ul style="list-style-type: none">- Thorup, Mette-Line, <i>Ideologierne er tilbage i danske politik</i>, 19/6 2015, Information- https://faktalink.dk/populisme- Knudsen, Tim, <i>Den danske populisme</i>, 22/1 - 2009, Kristelig dagblad- Mikkelsen, Morten, <i>Ret og pligt – denne gang er det personligt</i>, 19/6 – 2013- Thiemann, Per, Thobo-Carlsen, Jesper & Bæk Lindtoft, Christian, <i>Er det medierne, der bestemmer mest i Danmark?</i> 23/7 2017, Politiken- www.ft.dk- http://www.ft.dk/Demokrati/Partier/Historie.aspx- Partiernes hjemmesider. Fx www.socialdemokratiet.dk- Videoklip fra youtube: https://www.youtube.com/watch?v=SzEu7rO7TNo- Miniprojekt om ekstreme ideologier, nazisme, fascisme, kommunisme, nationalisme og populisme.- Film: Kongekabale- Videoklip fra luksamfundetop.dk- Samfundsfagsstatistik 2017
Omfang	16 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Kompetencer, læreplanens mål, progression:</p> <p>Træning i:</p> <ul style="list-style-type: none">- At kunne anvende viden om centrale begivenheder og udviklingslinjer til at opnå forståelse af sammenhænge af kulturel og samfundsmæssig art i Danmark i samspil med omverdenen.- Redegøre for forskellige livsanskuelser, religioner og politiske grundholdninger samt analysere deres betydning i en historisk og aktuel sammenhæng- At kritisk indsamle, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistisk materiale og billedmateriale.- At kunne gennemføre en mindre empirisk undersøgelse (kvantitativ metode)

	<ul style="list-style-type: none">- At kunne formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi <p>Faglige fokuspunkter:</p> <ul style="list-style-type: none">- De tre grundideologier- Varianter af grundideologier- Ekstreme ideologier, Fascisme, Nazisme, Nationalisme, kommunisme & populisme- Værdi og fordelingspolitik- De enkelte politiske partier, forskellige partityper- Molinsmodel- Medier og spin
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">- Klasseundervisning/tavle undervisning- Gruppearbejde & matrixgrupper- Pararbejde- Projektarbejde- Empiriskundersøgelse/spørgeskemaundersøgelse- Elevoplæg

Titel 1. b	Særfagligt forløb: Styreformer
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">- Brøndum, Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 2. udgave 2012, s. 119-136- Brøndum, Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 3. udgave 2017, s. 142-147 <p>Supplerende materialer:</p> <ul style="list-style-type: none">- https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2019/map- Olsen, Lars, <i>Debat: Hjemløse. Arbejderne er blevet svingvælgere</i>, 22/12-2013, Politiken- Todorovic, Zoran, <i>Her er de mest magtfulde danskere</i>, 16/6 – 2018, Berlinske Tidende- Knudsen, Lisbeth & Kjær, Kasper Sand, <i>Er det danske demokrati i krise</i>, 1/10 – 2018, Politiken- Flink, Martin, <i>Små organisationer får mere politiks indflydelse</i>, 24.03.2016, Jyllandsposten- Jensen, Henrik, <i>Lobbyisme vokser i det skjulte</i>, 26/4 -2013, Berlinske Tidende- Samfundsfagsstatistik 2016
Omfang	16 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p><u>Kompetencer, læreplanens mål, progression:</u> Træning i:</p> <ul style="list-style-type: none">- At kritisk indsamle, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistisk materiale og billedmateriale.- At kunne gennemføre en mindre empirisk undersøgelse- At kunne formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi- undersøge samfundsmæssige sammenhænge, mønstre og udviklingstendenser med brug af begreber samt kvalitative og kvantitative data. <p>Faglige fokuspunkter: Demokratiformer, magtbegreb, grundloven, frihedsrettigheder, lokalforvaltning, interesseorganisationer, Eastons model, politiske deltagesformer, lovgivningsprocessen,</p>

Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">- Klasseundervisning- pararbejde- individuelle skriveøvelser- elevoplæg- projektarbejde- eksamensforberedelse
---------------------------------------	--

Titel 2. a	Brillekursus: Introduktion til religion i KS
Indhold	<ul style="list-style-type: none">• Grundbogen til religion C (I-bog, Systime). Der er anvendt følgende sider:<ul style="list-style-type: none">○ Hvad er religion? (ID: p140)○ Indefra/udefra (ID: c975 og c 976)○ Religion i det senmoderne samfund (ID: p138)○ Fakta om religion i det senmoderne samfund (ID: p139)• Kompendium: Religionsfænomenologiske grundbegreber. Kompendiet er sammenskrevet af dele fra <i>Gads Religionsleksikon</i> på religion.dk og <i>Begrebsnøglen til religion</i> på systime.dk, med et omfang på ca. 8 normalsider.
Omfang	6 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Religionssociologiske begreber<ul style="list-style-type: none">○ Sekularisering○ Affortryllelse – genfortryllelse○ Synkretisme○ Pluralisme• Religionsfænomenologiske grundbegreber<ul style="list-style-type: none">○ Myter (herunder kosmologi og eskatologi)○ Axis mundi○ Kosmos og kaos○ Overgangsritual○ Bøn○ Ofring○ Helligt og profant
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">• Klasseundervisning• Gruppearbejde, matrixgrupper• Pararbejde

Titel 2.b	Jødedom
Indhold	<ul style="list-style-type: none">• Grundbogen til religion C. Der er anvendt følgende sider<ul style="list-style-type: none">○ Øjenåbner: Rulleskøjter på Sabbat (ID: p144)○ Fakta om jødedommen (ID: p145)○ Jødedommens historiske udvikling (p146)○ Religiøs praksis i jødedommen (ID: p147)<ul style="list-style-type: none">▪ Sabbat (ID: p200)▪ Synagogen og bønnen (ID: p201)○ Jødiske forestillinger<ul style="list-style-type: none">▪ Menneskesyn (ID: p204)▪ Højtiden Pesach (ID 205)▪ Messias (ID: p206)○ Model til tekstanalyse (ID: c994; c995; c997)• 1. Mosebog, 12, 1-9 (Abrahams udvælgelse)• 4. Mosebog kapitel 15, vers 37-41 (Forordning om kvaster på kappen)• Esajas bog 11 (Om Messias)• TV- dokumentar: <i>Strichtly kosher</i>, Chris Malone 2011
Omfang	15 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Jødedommens historiske udvikling• Jødedommens hovedretninger• Jødedommens helligskrifter (Tanak og Talmud)• Religiøs praksis i jødedommen (fokus på sabbat, bøn og synagogen)• Det jødiske menneskesyn• Pagtstanken i jødedommen<ul style="list-style-type: none">○ Pesach○ Spiseregler (kosher)○ Messias
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning Gruppe- og pararbejde Individuelt arbejde

Titel 2.c	Etik i TV-serien SKAM (særfagligt forløb)
Indhold	<ul style="list-style-type: none">• <i>Religion og etik. Grundbog til etik i religionsfaget</i>, Dorte Thelander Motzfeldt, i-bog fra Systime.○ Tema: Homoseksualitet og kristendom (p168) frem til "Øvelse: Præsternes holdning"○ Gud hader bøsser (c648)○ Bibeltekster:<ul style="list-style-type: none">• Tredje Mosebog kap. 18,22 og kap. 20,13• Første Samuelsbog kap. 18, 2-4• Anden Samuelsbog kap. 1,26• Romerbrevet kap. 1,26-27• Første Korintherbrev Kap. 6,9-11• Første Timotheusbrev kap. 1,8-11• Første Mos 21,2• Anden Mos 20,4○ <i>Serien 'Skam' viser en verden, der er forandret</i>, Peter Edelberg, kronik i Politiken, 14. januar 2017.○ <i>De religiøse symboler i SKAM – afkodet</i>, Anna Sofie Casse og Sara Nørgaard Gøse, 6.12.16, Soundvenue○ <i>Præster skal tvinges til at vie homoseksuelle</i>, Mogens Jensen, 28.6.2017, Kristelig Dagblad○ <i>Grundbogen til religion C</i>, Lene Madsen m.fl. I-bog, Systime. Der er anvendt følgende sider:○ Fakta - Biblicistisk etik og situationsetik (c1307)○ Jan Hjärpe: Indhold, funktion og engagement (c982)<ul style="list-style-type: none">• <i>SKAM</i>, Norsk TV-serie, 2017. Følgende afsnit er anvendt i undervisningen (tilgængelige på DR.dk)<ul style="list-style-type: none">○ Afsnit 1, sæson 3○ Afsnit 4, sæson 3○ Afsnit 8, sæson 3 (03:20-16:16)○ Afsnit 1, sæson 4○ Afsnit 4, sæson 4
Omfang	8 lektioner á 45 minutter

Særlige fokuspunkter	<ul style="list-style-type: none">• Biblicistisk etik• Situationsetik• Religionsetiske problemstillinger i kristendom og islam
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">- Klasseundervisning- Gruppearbejde

Titel 3.a	Styreformer
Indhold	<p>Grundbog: Grubb, Ulrik - Helles, Knud og Thomsen, Bente: "Overblik — verdenshistorie i korte træk", Gyldendal, 1.udgave, 2005 (kaldes herefter bare for "Overblik")</p> <p>Underemner:</p> <p>Intro til historisk metode:</p> <ul style="list-style-type: none">- Rigsarkivet: den lille Guldbog om Kildekritik- Kilde: Ibn-Fadlan om vikingernes (ar-rus) skikke, ca. 922 <p>I Antikken:</p> <ul style="list-style-type: none">- Overblik: kapitel 2 — s. 21-32- Overblik: Kapitel 3 — s. 33-44- Thiedecke, Johnny: Det Athenske samfund i det 5. og 4. århundrede f. Kr., i: Ansigt til ansigt med grækerne, Pantheon, 1996, s. 20-29- Kilde: Kritik af Athens Demokrati, fundet i: Bryld, Carl-Johan: Verden før 1914— i dansk perspektiv, Systime, 1.udgave, 2015 (Kaldes herefter for "Verden før 1914"), s. 23- Kilde: Perikles' Tale om Demokrati, fundet i: Verden før 1914, s.22- Kilde: Romanisering af britannerne — af Tacitus, fundet i: Beck Danielsen, Kim; Grubb, Ulrik; mm.: Fokus 1 — Kernestof i Historie — Fra Antikken til reformationen, Gyldendal, 1.udgave, København, 2009, s. 58 (kaldes herefter for "Fokus 1")- Kilde: Om Kejser Neros kristenfølgelser—af Tacitus, fundet i: fokus 1., s.58-59- Ørsted Peter: Kristendommen og arven fra antikken i: fokus 1., s. 49-50 <p>I Middelalderen:</p> <ul style="list-style-type: none">- Overblik: Kapitel 4 — s. 45-55- Overblik: Kapitel 5 — s. 56-67- Filmklip: DVD, Historien om Danmark (4) Tidlig Middelalder, DR1, 2017, Center for Undervisningsmidler Danmark (CFU)- Filmklip: DVD, Historien om Danmark (5) Sen Middelalder, DR1, 2017, Center for Undervisningsmidler Danmark (CFU) <p>Enevælden + Oplysningstiden:</p> <ul style="list-style-type: none">- Overblik: Kapitel 9 — s. 102-112- Overblik: Kapitel 10 — s. 113-117- Filmklip: DVD, Historien om Danmark (7) Enevælde og Oplysningstid, DR1, 2017, Center for Undervisningsmidler Danmark (CFU)- Billedkilde: Billede af Frederik den 3., fundet på hjemmesiden: http://enevaelden.blogspot.com

	<ul style="list-style-type: none">- Billedkilde: Forsiden af Thomas Hobbes — Leviathan, fundet i: Verden før 1914, s. 193- Kilde: Hertugen af Saint Simon om Ludvig den 14., fundet i: Verden før 1914, s. 189- Billedkilde: Den unge Frederik den Store af Preussen, fundet på hjemmesiden: https://www.monurnente-online.de/de/ausgaben/2014/5/der-schurke-von-einemfritz.php#.XFFoVpNKIN/18- Billedkilde: Portrait af Ludvig den 14., fundet på hjemmesiden: https://da.wikipedia.org/wiki/Ludvig_14._af_Frankrig#/media/File:Louis_XIV_of_France.jpg- Om oplyst enevælde + uddrag af citater fra Frederik den store af Preussen, fundet i: Verden før 1914, s. 199-201 <p>De Borgerlige Revolutioner (med europæisk fokus):</p> <ul style="list-style-type: none">- Overblik: Kapitel 10— s. 117-123- Kilde: Edmund Burke —Tanker om den Franske Revolution, fundet i: Adriansen, Inge;- Friisbjerg, Claus mm.: Fokus 2 — Kernestof i Historie — Fra oplysningstid til imperialisme, 1.udgave, Gyldendal, København, 2009, s. 77-78
Omfang	58 Lektioner på 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Introduktionen til historisk metode har behandlet følgende begreber:</p> <ul style="list-style-type: none">- Kilde og Fremstillingstekst- Historisk kontekst- Tendens- Samtidighed- Historiebrug (med udgangspunkt i Clas-Gran Karlssons Kategorier)- Periodisering/Kronologi <p>Fokuspunkter var de forskellige styreformer i de ovennævnte historiske perioder. Der blev lagt fokus på sammenhængen mellem styreform og samfund og hvordan disse har påvirket hinanden og udviklet sig gennem tiden</p> <p><i>Styreformer og andre fokuspunkter:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Det Athenske Demokrati- Oligarki i Sparta- Den romerske Republik og senere kejserstyre- Feudalisme- Valgkongedømme og arvekongedømme- Enevælde og Oplysningstid- De borgerlige revolutioner (med europæisk fokus + den amerikanske uafhængighedskrig)
Væsentligste arbejdsformer	<p>Der blev arbejdet med Klassisk kildekritik og kildeanalyse af tekster, billeder og videomateriale (individuel og i grupper) og læsning af fremstillingstekster.</p> <p>Der har været klasseundervisning i form af læreroplæg, elevoplæg, fælles diskussion. Ud over dette blev der anvendt Film- og IT-virkemidler.</p>

	<p>Der har været gruppefremlæggelser af forskellig slags (elevoplæg, kreativ arbejde med emner, videoer etc.) I slutningen af forløbet blev eleverne/kursisterne inddraget i en fælles evaluering af forløbet. som inkluderede refleksioner af forløbets indhold, vurdering af variation i undervisningen og egen indsats og udbytte</p>
--	--

Titel 3.b	Ideologiernes kamp
Indhold	<p>Grundbog: Bryld, Carl-Johan: Verden efter 1914 — i dansk perspektiv, Systime, 3. udgave, 2006, Viborg — (vil kaldes efterfølgende som "Verden efter 1914")</p> <p>Underemner:</p> <p>Imperialismen:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verden efter 1914, s. 9-25- Billedkilde: "The White Man's Burden (Apologies to Rudyard Kipling)", Judge Magazine, 1899 — fundet på: https://visualizingcultures.mitedu/civilization and barbarism/cb essay02. Html- Kildeuddrag: Sir Charles Dilke om den britiske imperialisme, verden efter 1914, s. 14- Kildeuddrag: Wilfred S. Blunt om Storbritanniens imperialistiske skæbne, verden efter 1914, s. 15- Kildeuddrag: Erklæring fra Den amerikanske anti-imperialistiske Liga, 1899, verden efter 1914, s. 15 <p>1. verdenskrig:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verden efter 1914, s. 31-56- Kildeuddrag: Den tyske kejser Wilhelm i tale til Rigsdagen d. 4. august 1918, Verden efter 1914, s. 36- Kildeuddrag: Premierminister Asquiths tale i Underhuset, 6. august 1914, verden efter 1914, s. 36- Kildeuddrag: Den tyske generalstabschef Helmuth von Moltke i februar 1913 til sin østrigske kollega om nødvendigheden af en præventivkrig, Verden efter 1914, s. 38- Kildeuddrag: Tyske krigsmål, formuleret af rigskansler Behtmann-Hollweg 9. september 1914, verden efter 1914, s. 38- Kildeuddrag: Wilsons 14 punkter, verden efter 1914, s. 48- Kildeuddrag: Georges Clemenceau d. 7. Maj 1919, verden efter 1914, s. 49- Kildeuddrag: Præsident Wilson d. 8. januar 1918, verden efter 1914, s. 49- Youtube-Clip om forløbet af krigen af Zeld Laurent Sadic: https://www.youtube.com/watch?v=t60GzNYbQz4 <p>Den russiske Revolution:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verden efter 1914, s. 59-78 (inklusive kildeuddrag)- Kilde: uddrag fra - Karl Marx og Friedrich Engels: Det kommunistiske Manifest, 1848— fundet i Bryld, Carl-Johan: Den Russiske Revolution og Sovjetunionen — Kommunismens Sejr Og Sammenbrud, Systime, 2004, Viborg, s. 19-23 (refereres herefter som "Bryld")- Kilde: Lenins aprilteser, d.4. april 1917, fundet i "Bryld", s. 54-56- Kilde: Lenin om bøndernes modstand, fundet i "Bryld", s. 79- Kilde: Lenin om den nye økonomiske politik, NEP, april 1921, fundet i "Bryld", s. 83-84- Kilde: Lenins Testamente, fundet i "Bryld", s. 84- Kilde: Stalin: Landets industrialisering og højre-afvigelsen i SUKP, 19. nov. 1928, fundet i "Bryld", s. 103-104 <p>Krisen i 30eme + 2. verdenskrig:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verden efter 1914, s. 81-109 + s.121-136 (inklusive kildeuddrag)

	<ul style="list-style-type: none">- Kilde: Bemyndigelsesloven 1933, fundet i Frederiksen, Peter: Det Tredje Rige Fællesskab Og Forbrydelse, Systime, 1998, Viborg, s. 146- Billedkilde: Nazipropaganda "Es lebe Deutschland"- Billedkilde: Nazipropaganda "Hinter den Feindmächten — Der Jude"- Billedkilde: Nazipropaganda "Hitler baut auf, helft mit — kauft deutsche Ware"- Billedkilde: Nazipropaganda "Jugend dient dem Fiihrer"- Billedkilde: Nazipropaganda " Die NSDAP sichert die Volksgemeinschaft Volksgenossen, braucht ihr Hilfe so wendet euch an die Ortsgruppe"- Billedkilde: Nazipropaganda "Offiziere von Morgen"- Billedkilde: Nazipropaganda „Sieg oder Bolschewismus"- Billedkilde: Nazipropaganda „ Unsere letzte Hoffnung — Hitler"- Video-kilde: Walt Disney: Der Fuhrers Face, fundet på: https://www.youtube.com/watch?v=bn20oXFrxxg- Kilde: 011iver Wallace "sangtekst til Der Fuhrers Face", 1942, fundet på: https://genius.com/Spike-jones-der-fuehrers-face-lyrics <p>Den Kolde Krig:</p> <ul style="list-style-type: none">- Verden efter 1914, s. 149-180 + 217-225 + 282-294 (inklusive kildeuddrag)- Kilde: Udenrigsminister Gustav Rasmussens folketestingstale om dansk tilslutning til Atlantpagten 22. marts 1949 fundet i Wolter, Jonas: Danmarkshistotisk Grundbog, Det ny Forlag, 2015, s. 220 (refereres herefter som "Danmarkshistorisk Grundbog")- Kilde: Aksel Larsens (3Kp) folketestingstale den 23. marts 1949 mod dansk tilslutning til Atlantpagten, fundet i "Dantnarkshistorisk Grundbog", s. 220-221- Kilde: Uddrag fra Francis Fukuyama: Den historiske udvikling er afsluttet 1992- Kilde: uddrag fra Samuel P. Huntington: Civilisationernes sammenstød, 1993, fundet i — Andersen, Lars mfl.: " Fokus 3 — Kernestof i Historie — Fra verdenskrig til velfærd, Gyldendal, København, 2010, s. 99-101 (refereres herefter som" Fokus 3"- Artikel: "Hvad er forskellen på Atombomber og Brintbomber?" af Anders Worup — fundet på: https://www.dr.dk/nyheder/viden/naturvidenskab/hvad-er-forskellen-p-aabrintbomber-og-atomb-omber- Hjemmesiden "Nukemap" — til at se og sammenligne ødelæggelseskraften af atomvåben - https://nuclearsecrecy.com/nukemap/- TV-Glip: Danmark i Den Kolde Krig (4) — Amerikanerne Kommer, DR2, 2014 (via MitCFU)
Omfang	46 lektioner på 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Fokuspunkter var de forskellige Ideologier i den nyere historie. Der blev lagt fokus på forskellen mellem ideologierne i verdenen og hvordan deres uforenelighed har påvirket verdenen og udviklet sig gennem tiden fra slutningen af 1800-tallet og op til murens fald.</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Ideologier og andre fokui punkter:</i>- Imperialisme- Alliancesystemet- 1.verdenskrig- Nationalisme- Versaillestraktaten- Marxisme/Socialisme/Kommunisme/Leninisme

	<ul style="list-style-type: none">- 30erne- Fascisme + Nazisme propaganda- 2.verdenskrig- Den Kolde Krig + Våbenkapløbet + modsætningerne mellem den vestlige verden og USSR- Danmark i den kolde krig
Væsentligste arbejdsformer	<p>Der blev arbejdet med Klassisk kildekritik og kildeanalyse af tekster, billeder og videomateriale (individuelt og i grupper) og Læsning af fremstillingstekster. Der har været klasseundervisning i form af læreroplæg, elevoplæg, fælles diskussion. Ud over dette blev der anvendt Film- og IT-virkemidler. Der har været gruppefremlæggelser af forskellig slags (elevoplæg, kreativt arbejde med emner etc.)</p> <p>I slutningen af forløbet fik eleverne/kursisterne en fremadrettet evaluering af deres studieaktivitet og en vurdering af deres faglige niveau samt mulighed for en samtale om evalueringen.</p>

Titel 4	Indvandring, integration og medborgerskab (flerfagligt forløb)
Indhold	<p>Samfundsfag:</p> <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">- Brøndum Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 2. udgave 2012, s. 38-52, 56-72- Ibog, Beyer, Frederiksen og Kureer: Samfundsfag C, systime, afsnit: Anerkendelse og subkulturer- Ibog, Christensen, Jørgen og Sjøberg, Niels, <i>Integration og demokrati</i> 2019, systime – afsnit <i>Radikalisering og islamister</i>- Thordal, Morten Hansen, <i>Ærkedansker perkerdansker</i>, 2011, Columbus, s. 9-15, 68-82, 87-92, 93-99, 105-112 <p>Supplerende materialer:</p> <ul style="list-style-type: none">- Al-Khamri, Hana, <i>Mor i Vollsmose: 'Jeg kunne aldrig finde på at tvinge min datter til at bære tørklæde'</i>, information, 03-08.2010- Driesen, Nilas Røpke, <i>Mange unge indvandrere ønsker slet ikke at være danske</i>, information, 15-10-2016- Borberg, Hjarn v. Zernichow, <i>Forskelle mellem danskere og nydanskere blæses ud af proportioner</i>, Politiken, 03-06-2016- Videoklip - https://www.luksamfundetop.dk/3/kapitel-3/oevelsesopgaver/32-det-moderne-samfund/- Videoklip - https://www.luksamfundetop.dk/3/kapitel-3/oevelsesopgaver/33-anthony-giddens-refleksivitet-i-det-senmoderne-samfund/adskillelse-af-tid-og-rum/- Videoklip - https://www.luksamfundetop.dk/3/kapitel-3/debatfilm/#c41353- Dokumentar – <i>Danskhed</i>, CFU- Dokumentar – <i>Krigerne fra Nord</i>, CFU http://hval.dk/mitCFU/mm/player/?copydan=331501122130- Videoklip - https://www.youtube.com/watch?v=g8-PPjpDK78 <p>Religion</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Fem skarpe om islam</i>• <i>Hajj - Pilgrimsrejse til Mekka (BBC-dokumentar)</i>

- *Grundbogen til religion C*, Lene Madsen m.fl. I-bog, Systime. Der er anvendt følgende sider:
 - [Fakta om islam](#) (ID: p157)
 - [Islams historiske udvikling](#) (ID: p158)
 - [Religiøs praksis i islam](#) (ID: p159)
 - [Obligatoriske ritualer](#) (p219)
 - [Hellige steder](#) (ID: p221)
 - [Islamiske forestillinger](#) (ID: p222)
 - [Det islamiske samfundssyn](#) (ID: p223)
 - [Religionen i spil: Kan man være muslim i det danske samfund?](#) (ID: p161)
- *Profetens himmelrejse* i ”Muslimernes religion”, Jens Forman, Systime 2006
- Mehdi Mozzafari: *På tro kan demokrati ikke bygges*, Religionsportalen, Systime (ID: c2440)
- Moestrup, Jonas. Hizb-ut-Tahrir: ”*Dansk lovgivning er irrelevant – sharia er vigtigst*” 10 Tv2 nyheder. 7 marts 2016.

Forskellige artikler fra siden islamsvar.dk i forbindelse med sharia og begrebet fatwa (eleverne arbejde med selvvalgte spørgsmål fra siden).

Historie

1. del: Det danske demokrati:

Grundbog: Bryld, Carl-Johan: Danmark Fra Oldtid Til Nutid, Gyldendal 2.udgave, København, 2002 (herefter bare "Bryld")

Underemner:

- **Industrialiseringen i Danmark:**
 - Bryld, s. 137-142
 - Billedkilde: Maleri af Jernstøberiet B&W malet af P.S.Krøyer
 - Kildeuddrag af Thomas Hoves Roman "Arbejderliv" fra 1907
- **Vejen til det danske Demokrati:**
 - Bryld, s. 144-155 + 158
 - Kilde: Den Københavnske trykkefrihedsadresse, 20. februar 1835
 - Kilde: Frederik d. 6's svar på den Københavnske trykkefrihedsadresse, d. 28. februar 1835
 - Kilde: Uddrag af Junigrundloven, 5. juni 1849
 - Artikel om Dannevirke fra — www.danmarkshistorien.dk
 - Kildeuddrag: P.S. Grove i Dagbladet, 5. februar 1864 om Rømningen af Dannevirke
 - TV-Clip: "Historien om Danmark — afsnit (8) — Grundloven, folket og magten", DR1, 2017
 - Uddrag af TV-Clip: "1864" afsnit (3), DR1, 2014, minut 00:07:00— 00:14:00
- **Forfatningskampen og systemskifte:**
 - Bryld, s. 169-174

- - Kilde: J.B.S. Estrup om revision af Grundloven 1865
- **Arbejderbevægelsen og kvindekampen:**
 - Bryld, s. 174-179 + 182-184
 - Artikel om Fredrik Bajer på www.danmarkshistorien.dk
 - Kilde: "Fredrik Bajer i Folketinget, 9. november 1886"
 - Kilde: "Elna Munch argumenterer for kvindelig valgret i 1913"
 - Kilde: "Carl Ploug i Landstinget om kommunal valgret til kvinder, 1888"
- **Historieopgaven (kildesæt):**
 - **1. Korstogene (styreform)**
 - Kilde: "Pave Urban opfordrer til Korstog"
 - **2. Enevælden (styreform)**
 - Kilde: "Bossuet: Den gudskabte enevælde"
 - Kilde: "Hobbes: Tøjlet tøjlesløshed"
 - **3. 1864 (demokrati, indvandring og medborgerskab)**
 - Kilde: "Agnes Gad: Krigsudbruddet og tilbagekomsten fra Dannevirke, februar 1864"
 - Kilde: "Brigadeadjunkt H. Holbølls erindringer om slaget ved Dybbøl, 1892"
 - Kilde: "P. Munch: Hvem er ansvarlig for 1864? (1942)"
 - Kilde: "Anledningen til 1864-krigen (note fra Preussen og den danske regerings svar)"
 - **4. Kvindekampen i 1800-tallet (demokrati, indvandring og medborgerskab)**
 - Kildeuddrag fra System: De danske kvinders historie: Fundet på <https://kvinder.systeme.dk/index.php?id=141>
 - Kilde: "Louise Nørlund, Kvinders lønningsforhold 1885"
 - Kilde: "Johanne Meyer, Kvinders politiske valgret, 1888"

Grundbog: Bejder, Peter. Kim Boye Holt: "Fra huguenotter til afghanere. Indvandringens historie i Danmark", System 2003. s. 85-112, 133-186

Jødisk indvandring til DK fra slut 1800 - 2. Verdenskrig

- Antisemitisme
- Russiske jøder flygter til Danmark
- Dansk politik og 1917-lovgivningen
- **Kilde: Tekst 20 "Om de russiske jøder"**
- **Kilde: Tekst 21 "Om ny dansk forening"**
- **Kilde: Billede af forside fra arbejderbladet "Ravnen"**

Indvandring til DK ved krige og revolutioner ca. 1864-1950

- Med fokus på dan
- sk politik i forhold til at håndtere flygtninge i forbindelse med:
 - 1. Verdenskrig
 - Oktoberrevolutionen

	<ul style="list-style-type: none">○ Mellemlkrigstiden○ 2. Verdenskrig <p>Arbejdskraft, tak! – 1960'erne - 1973</p> <ul style="list-style-type: none">- Med fokus på samspillet mellem højkonjunktur og dansk politik og debat i forhold til fremmedarbejdere- Debatten omkring fremmedarbejdere- Oliekrisen 1973 og indvandrerstop- Kilde: Tekst 32 "Fremmedarbejderen - en konkurrent"- Kilde: Tekst 33 "Velkommen Mustafa" <p>Flygtninge fra den anden side af kloden – 1973-80</p> <ul style="list-style-type: none">- Med fokus på samspillet mellem lavkonjunktur og dansk politik og debat i forhold til indvandrere- Jordskredsvalget og Fremskridtspartiets stemme i debatten- Vedtægt om modersmålsundervisning- Kilde: Tekst 36 "Om arbejdsløshed"- Kilde: Tekst 37 "Modersmålsundervisning, 1976" <p>Fronterne trækkes op – 1980'erne</p> <ul style="list-style-type: none">- Udlændingeloven af 1983 "Verdens mest liberale udlændingelov" og Tamilsagen- Dansk politik og debat i forhold til indvandrere<ul style="list-style-type: none">○ De forskellige politiske grupperinger○ Debatten om "bekvemmelighedsflygtninge" og Dronning Margrethes input- Kilder: Tekst 42, 43, 44, 45 blev benyttet til gruppearbejde med fokus på at udvælge relevant kildemateriale til uddybelse af selvstændigt formuleret problemstilling. <p>Danmark som indvandrerland – 1990'erne (flygtninge fra Syrien, Mellemøsten og Afrika)</p> <ul style="list-style-type: none">- Diskussion mellem kommuner og stat vedrørende flygtninge- 2002-loven- Kort om årsager til flygningestrømme fra de forskellige dele af verden
Omfang	Ca. 55 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	Samfundsfag <ul style="list-style-type: none">- Formulere, forklare, undersøge og diskutere flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger ved anvendelse af begreber og viden fra fagenes kernestof

- Forklare på hvilken måde fagene kan bidrage til at øge forståelsen af virkelighedsnære problemstillinger, herunder professionsrettede problemstillinger
- Kritisk indsamle, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistik materiale og billedmateriale
- Formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi
- Argumentere for et synspunkt på et fagligt grundlag og kunne indgå i en faglig dialog
- Kunne indgå i en demokratisk debat og diskutere konsekvenserne af forskellige synspunkter

Faglige fokuspunkter:

Socialisering, normer, social kontrol, sanktioner, identitet, samfundstyper, Giddens, Thomas Ziehe, Bourdieu, push/pull faktorer, integrationsbegreber, fordomme, stereotyper, anerkendelse.

Religion

- Islams tilblivelse og historiske udvikling
- Islams hovedretninger (sunni og shia)
- Monoteisme
- Sharia og Sharias kilder
- Fatwa
- Haram – halal
- Valfart som overgangsritual
- Muslimske idealtyper
 - Fundamentalist
 - Sekularist
 - Modernist
 - Traditionalist

Historie

Særlige fokuspunkter har været vigtige historiske begivenheder, politiske strømninger og forandringer i det danske samfund, som har været medvirkende til at forme det danske demokrati (udover dette blev der arbejdet med historieopgaven i enkelte lektioner + studietimer og enkelte dansklektioner):

- Industrialiseringen i Danmark
- De nationalliberale
- Junigrundloven
- Slesvigkrigene
- Forfatningskampen og systemskifte
- Arbejderbevægelsen
- Kvindekampen

Forløbet er gennemført med fokus på dansk politik og debat omkring flygtninge og fremmedarbejdere.

	Der har været fokus på udarbejdelse af problemstillinger ud fra givne emner og materialer, samt selvstændig udvælgelse og benyttelse af passende kildekritiske begreber.
Væsentligste arbejdsformer	<ul style="list-style-type: none">- Klasseundervisning- pararbejde- individuelle skriveøvelser- elevoplæg- projektarbejde- eksamensforberedelse

Titel 5	Velfærdsstaten (flerfagligt forløb)
Indhold	<p>Samfundsfag</p> <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none">- Brøndum Peter m.fl.: Luk samfundet op! Columbus 2. udgave 2012, s. 176-184, 149-175- Bülov, Morten, SamfNU, Systime, 2012 s. 375-375. Afsnit: De økonomiske skoler.- <p>Supplerende materialer:</p> <ul style="list-style-type: none">- Nielsen, Jørgen Steen, <i>Keynes bragte økonomien ud af sin depression ved at gøre staten til en central aktør</i>, information, 24-09-2018- Løppenthin, Rasmus, <i>I tal, Sådan ser det frivillige Danmark ud</i>, Altinget, 03.04.2017- Meyhoff, Turi Kjestine, <i>Fakta: Finanspagten kort fortalt</i>, DR-udland, 31.01.2012- Tabel 1.1: Aldersfordeling pr. 1. januar, Samfundsstatistik 2017- Baumann, Andreas: <i>Universel velfærd er snart fortid</i>, Berlinske den 24.01.2014- Youtube – stat, marked og civilsamfund. https://www.youtube.com/watch?v=0664AQgLb0w- Figurer om BNP, konjunkturer, efterspørgsel, det økonomiske kredsløb og økonomisk politik- Danmarks Statistik: figurer og tabeller. Bl.a. om vækst, inflation og arbejdsløshed.- Moore, Michael, <i>Sicko</i>, 2007 <p>Religion</p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Grundbogen til religion C</i> (I-bog, Systime). Der er anvendt følgende sider:<ul style="list-style-type: none">○ Øjenåbner (p286)○ Fakta om kristendom (p285)○ Den historiske Jesus: Fra Jesus-bevægelse til verdensreligion (p289)○ Den mytiske Kristus - evangeliernes fremstilling af Kristus (p288)○ De dominerende kristne retninger (p287)○ Hvad tror kristne på? (p294)○ Menneskesyn i kristendom (p293)○ Kristen etik: Hvad er næstekærlighed - og hvem er næsten? (p292)• Bibeltekster

- [Romerbrevet 5,1-21: Fred med Gud. Adam og Kristus](#)
- [1. Korintherbrev 15,1-28: Kristi opstandelse og de dødes opstandelse](#)
- [Galaterbrevet 5,1-12: Kristus eller omskærelse](#)
- [Markusevangeliet 15,34: Jesu sidste ord](#)
- [Lukasevangeliet 23, 46: Jesu sidste ord](#)
- [Johannesevangeliet 19,30: Jesu sidste ord](#)
- [Lukasevangeliet 10, 25-37: Den barmhjertige samaritaner](#)
- [Matthæusevangeliet 5,21-22 og 5,43- 48: Uddrag af bjergprædikenen](#)
- [Matthæusevangeliet 25,31- 46: Verdensdommen](#)

- *Religion og kultur* 2. udgave, Esben Andreasen og Allan Poulsen, Systime 2005 s.156-161
- *Kultur- og samfundsfagsbogen*, Jørgen Vestergaard Jacobsen m.fl. Columbus 2008, s.102-108
- [Velfærdsstaten er en kristen opfindelse](#), Erik Bjergager i Kristelig Dagblad, 11.04.2003
- *Det er socialdemokrater, der har skabt velfærdsstaten – ikke kirken*, Mette Gjerskov, 2015 på www.nyheder.tv2.dk
- *Hvilken betydning har kristendommen for velfærdsstaten?* Kurt E. Larsen, 2011 på www.kristendom.dk
- Medietekster
 - *5 Skarpe om Luther*, DRKultur, 2013

Bemærk at der i *Grundbogen til religion C* er gengivet kildetekster som ikke er nævnt særskilt ovenfor, men læst som en del af grundbogsmaterialet

Historie

Kernestof:

Andersen, Lars m.fl: [Fra verdenskrig til velfærd](#), Gyldendal 2010, s. 48-58.

Bryld, Carl-Johan: [Danmark. Fra oldtid til nutid](#), 2.udg. Gyldendal 2013. S. 200-203.

Vestergård Jacobsen, Jørgen, m.fl: [Kultur og samfundsfagsbogen](#), 2. udg. 2014, s.26-33.

Supplerende:

	<p>Farbøl, Rosanna: <u>Bistandsloven 1974-1998.</u> https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/bistandsloven-1974-1998/</p> <p>Kofoed, Nina: <u>Fattighjælp og tab af rettigheder 1849-1933. Fra grundlov til socialreform. (Uddrag)</u> https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/fattighjaelp-og-tab-af-rettigheder-fra-grundlov-til-socialreform-1849-1933/</p> <p>Yde, Jonas Wurtz m.fl: <u>Socialreformen af 1933.</u> https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/socialreformen-af-1933/</p> <p><u>Film:</u> <u>Historien om Danmark: Det svære demokrati. (00:39:29 – 00:44:00)</u> http://hval.dk/mitCFU/mm/player/?copydan=011710142000</p> <p><u>Det gode</u> <u>liv.</u>http://hval.dk/mitCFU/mm/player/?copydan=030511281600</p>
Omfang	Ca. 55 lektioner a 45 minutter
Særlige fokuspunkter	<p>Samfundsfag</p> <ul style="list-style-type: none">- Formulere, forklare, undersøge og diskutere flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger ved anvendelse af begreber og viden fra fagenes kernestof- Kritisk indsamle, udvælge, analysere og anvende forskelligartede materialetyper, herunder tekster, statistik materiale og billedmateriale- Formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi- Argumentere for et synspunkt på et fagligt grundlag og kunne indgå i en faglig dialog- Kunne indgå i en demokratisk debat og diskutere konsekvenserne af forskellige synspunkter <p>Faglige fokuspunkter: Velfærdsydelser, velfærdsmodeller, velfærdsstatens udvikling, velfærdsprincipper, stat, marked og civilsamfund, det økonomiske kredsløb, økonomiske mål og målkonflikter, økonomiske styringsinstrumenter fx finanspolitik og pengepolitik, strukturpolitik, velfærdsstatens udfordringer, mulige løsninger på velfærdsstatens udfordringer, de økonomiske skoler, forskellige former for økonomi – planøkonomi, blandingsøkonomi og markedsøkonomi, forskellige former for arbejdsløshed, høj og lavkonjunktur, diverse statistikker.</p>

	<p>Religion</p> <ul style="list-style-type: none">• Kristendommens formative periode med fokus på Paulus tolkning af Jesus<ul style="list-style-type: none">○ Den historiske Jesus○ Den mytiske Kristus○ Problemmyte og løsningsmyte i kristendommen• Protestantisk kristendomsforståelse i en dansk folkekirkekontekst<ul style="list-style-type: none">○ Det treenige gudsbegreb○ Jesus som 100 % gud og 100% menneske○ Retfærdiggørelse af tro○ Menneskesyn○ Næstekærlighed• Kristendommens omsorgshistorie<ul style="list-style-type: none">○ Diakoni○ Filantropi <p>Historie</p> <p>Synopsis-skrivning, –formidle faglige sammenhænge både mundtligt og skriftligt på fagenes taksonomiske niveauer med anvendelse af faglig terminologi.</p> <p>Reflektere over mennesket som historieskabt og historieskabende, herunder en forståelse af samspillet mellem aktør og struktur.</p> <p>Formulere, forklare, undersøge og diskutere flerfaglige og enkeltfaglige problemstillinger ved anvendelse af begreber og viden fra fagenes kernestof</p>
<p>Væsentligste arbejdsformer</p>	<ul style="list-style-type: none">- Klasseundervisning- pararbejde- individuelle skriveøvelser- elevoplæg- projektarbejde- eksamensforberedelse